

Misjon og makt

Dette nummeret av Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap inneholder tre hovedartikler som med ganske ulik tematikk behandler emner som er vanskelige og utfordrende for misjon og økumenikk. De tar opp temaer som på ulik vis er knyttet til makt – pengemakt, politisk makt og kirkelig makt. Både misjon og økumenisk arbeid i dag krever gjennomreflekterte standpunkt i forhold til økonomi, menneskerettigheter og teologi og samarbeid. Dette nummeret vil forhåpentligvis gi god støtte til slik refleksjon.

Det arbeides med et eget dobbelt temanummer av NOTM om misjon og bistand som vil komme i 2010. Men allerede i dette nummer tar professor em. Øyvind Dahl for seg et tema som har økende aktualitet. Mens det ikke har vært reist mye prinsipiell kritikk fra misjonshold mot at misjonsorganisasjoner samarbeider nært med statlige bistandsorganisasjoner, som for eksempel NORAD, og mottar store beløp til sitt bistands- og utviklingsarbeid, har det vært mer uvanlig at det har foreligget et samarbeid mellom misjonen og næringslivet. Dahl peker i sin artikkel på at norske internasjonale konsern, som f. eks. StatoilHydro, ønsker å drive eget bistandsarbeid i de land de arbeider i, og han reiser spørsmålet om hvilke hensikter disse konsernene har, og om denne bistanden eventuelt mer effektivt kunne kanaliseres gjennom frivillige organisasjoner eller misjonen. Artikkelen reiser interessante spørsmål om næringslivets motiver, om forholdet mellom misjon, makt og økonomiske interesser og om bistandens religiøse og livssynsmessige nøytralitet. Han peker på misjonsselskapenes og deres nettverks "komparative fortrinn" i bistandsarbeidet og ikke minst på hvordan Bistandsnemnda (hvor Dahl har vært generalsekretær) har bidratt til å utvikle bistandsfaglig kompetanse i misjonsmiljøene. Denne kompetansen kan prinsipielt sett like gjerne benyttes av næringslivet som av staten.

I den andre artikkelen skrevet av Kjetil Fretheim, nylig tilsatt som førsteamanuensis i samfunnsfag ved Menighetsfakultetet, drøftes misjonens forhold til sivile og politiske rettigheter i de landene der de arbeider. Fretheim legger særlig vekt på yringsfriheten som en grunnleggende menneskerettighet og går konkret inn i det dilemma som møter misjo-

nen i land som kan karakteriseres som "frie" eller "delvis frie". Misjonen kan ha valget mellom "aksept" eller "protest", et indirekte eller direkte arbeid for ytringsfrihet. Dette dilemmaet kan føre til samvittighetskvaler hos misjonærer uansett hvilken linje som velges.. Fretheim argumenterer for det han kaller "en menneskerettighetsbasert aktivisme" til forskjell fra en "partipolitisk aktivisme" og konkluderer med at kirkens misjon bør være "et menneskerettighetsbasert misjonsarbeid". Ved å knytte argumentasjonen direkte til Det norske misjonsselskaps profildokumenter og land som Kina, Etiopia og Kamerun får artikkelen også stor praktisk betydning. Et spørsmål som kunne reises i forlengelsen av Fretheims artikkel, er om det bør skje en viss arbeidsfordeling når det gjelder kampen for menneskerettighetene i kirke og misjon, slik at noen kirker/organisasjoner har et mer direkte engasjement, mens andre – og da særlig de som sender ut misjonærer – har et mer langsiktig og indirekte perspektiv på sitt menneskerettighetsarbeid. Uansett viser Fretheim at passiv "aksept" av krenkelser av menneskerettighetene ikke kan være et valg for misjonen.

I den tredje artikkelen, som er av kirkehistorisk karakter, tar universitetslektor Terje Hegertun for seg et emne som har vært meget kontroversielt innen pinsebevegelsen, nemlig forholdet mellom Aril Edvardsen og pinsebevegelsen i Norge. Da Aril Edvardsen nylig døde, ble han og hans livsverk hyllet i både kirkelige og politiske kretser. At han var sentral i en av de bitreste strider i pinsebevegelsens historie, var det ikke mange som fremhevet. Selv om det kom til en forsoning mellom Aril Edvardsen og pinsebevegelsen i 1990, har det vært mange sår etter en strid som varte fra ca. 1965 til 1978. Hegertun, som selv er en fremstående leder innen pinsebevegelsen, har fortjenestefullt våget å direkte ta opp denne striden og dokumentere og analysere den ut fra et økumenisk og diskursteoretisk perspektiv. Artikkelen metode med bruk av diskursteoretisk fagterminologi gjør at artikkelen i første omgang kan virke noe vanskelig tilgjengelig, men etter at man er blitt fortrolig med denne terminologien, synes denne tilnærmingen å være fruktbar. Striden gikk om synet på og forholdet til den karismatiske bevegelse som var i ferd med å bryte fram i de etablerte kirkesamfunnene verden over - også i Den romersk-katolske kirke - om pinsebevegelsens enhet og struktur og om makt og hegemoni. Hegertun viser hvordan ulike argumenter og språkspill ble benyttet i kampen om teologi, lederskap og arbeidslinjer innen pinsebevegelsen, og hvilken respons disse fikk innen bevegelsen. Artikkelen er aktuell langt utover pinsebevegelsens indre krets og kan være en nyttig påminning om de farer som lurar i en enhver kirkelig og teologisk debatt.

Tormod Engelsen